

16. Кравець І. М. Правове становище суб'єктів організаційно-господарських повноважень : монографія / І. М. Кравець. — К. : ЮрінкомІнтер, 2010. — 240 с.

ПРАВОВАЯ И ФУНКЦИОНАЛЬНАЯ ПРИРОДА ОРГАНИЗАЦИОННО-ХОЗЯЙСТВЕННЫХ ОТНОШЕНИЙ

Череповский Е. В.

Исследуются вопросы правовой природы организационно-хозяйственных полномочий, определяется круг их субъектов, а также их хозяйственная компетенция в контексте проблематики государственного регулирования хозяйственной деятельности.

Ключевые слова: организационно-хозяйственные отношения, субъекты организационно-хозяйственных отношений, хозяйственная компетенция, правовая природа организационно-хозяйственных полномочий.

LEGAL AND FUNCTIONAL NATURE OF THE RELATIONS IN THE FIELD OF BUSSINES MANAGEMENT

Cherepovskiy E. V.

The paper investigates the questions of the legal nature of organizational and economic powers, defines the scope of their subjects, as well as their economic competence in the context of the public regulation of the economic activity.

Key words: organizational and economic relations, the subjects of organizational and economic relations, economic competence, the legal nature of organizational and economic powers.

УДК 346.7:669(477)

ЗАГОТІВЛЯ ТА ПЕРЕРОБКА МЕТАЛОБРУХТУ: ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

А. Р. Шимко, аспірант

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Досліджено особливості господарсько-правового забезпечення заготівлі та переробки металобрухту. Виявлено недоліки чинного законодавства та запропоновано шляхи усунення існуючих проблем. Пропозиції ґрунтуються

на аналізі зарубіжного досвіду регулювання досліджуваних господарсько-правових відносин з урахуванням специфічних властивостей вітчизняного сектору обороту металобрухту.

Ключові слова: заготівля металобрухту, переробка металобрухту, регулювання обороту металобрухту.

Постановка проблеми. Заготівля і переробка металобрухту має важливе економічне та екологічне значення для металургійного комплексу. Вигідність переробки брухту чорних і кольорових металів має багатосторонній характер: передусім це скорочення навантаження на родовища металів, які вже на цей час значно виснажені, як наслідок — поліпшення екологічної обстановки, крім того, скорочення обсягів паливних матеріалів для отримання металів на металургійних підприємствах, зменшення розсіювання і розпилення металів у глобальному масштабі тощо [1, с. 184].

Однак в Україні не існує цивілізованого і прозорого ринку вторинних чорних металів. Суб'єкти господарювання не схильні розглядати металобрухт як товар з різними категоріями якості, і, відповідно, диференційованими цінами [2, с. 107].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Комплексного дослідження питань здійснення заготівлі та переробки металобрухту в аспекті господарсько-правового забезпечення не проводилося. Однак організаційно-правові засади розглядуваних питань стали предметом дослідження багатьох вчених, зокрема В. Сисоєва, В. Мосейчук, В. Демидик, Н. Дорошенко та ін.

Формулювання цілей. Метою дослідження є системний аналіз господарсько-правового регулювання заготівлі та переробки металобрухту, а також формування пропозицій щодо модернізації його змісту.

Виклад основного матеріалу. Не буде перебільшенням твердження про те, що заготівля та переробка металобрухту вважаються ключовими операціями. Власне, вказані операції і є логічним початком металургійної промисловості, оскільки виробничий ланцюг складного механізму гірничо-металургійного комплексу України бере свій початок із залучення, сортування та переробки брухту чорних та кольорових металів.

Незважаючи на те, що сьогодні цілком сформоване господарсько-правове забезпечення здійснення зазначених вище операцій, на нашу думку, чинне законодавство суттєво відстає від розвитку самого об'єкта регулювання — господарських правовідносин, пов'язаних із заготівлею та переробкою брухту металів. Це проявляється в тому, що глобальні технології процесів заготівлі, сортування та переробки металобрухту швидко розвиваються. Україна не є винятком в аспекті тенденції раціоналізації функціонування металургійної промисловості, щоправда не такими швидкими темпами. Проте законо-

давець, на наш погляд, не реагує оперативно на зміни у самих господарсько-правових відносинах, що породжує негативні наслідки у сфері операцій із металобрухтом.

По-перше, це утворення і розвиток тіньового сектору обороту металобрухту; по-друге, процеси сортування та переробки брухту залишаються на низькому рівні, що зумовлює формування негативного уявлення про репутацію вітчизняних суб'єктів господарювання під час здійснення зовнішньоекономічних операцій, і як наслідок — занижена ціна на брухт; по-третє, використання брухту в Україні є не в повній мірі ефективним та раціональним, оскільки при здійсненні заготівлі, сортуванні та переробці, значний об'єм металобрухту просто втрачається в силу недосконалих технологій проведення зазначених операцій.

На сьогоднішній день заготівля та переробка металобрухту регламентується різного роду нормативно-правовими актами, які прийняті з метою упорядкування діяльності з прийому, перевірки, сортування, зберігання, транспортування, переробки та інших операцій. Вказані акти спрямовані також на дотримання техніки безпеки, обов'язкову перевірку на небезпечність металобрухту та створення належних умов праці з мінімізацією можливості виникнення факторів ризику під час здійснення операцій з металобрухтом.

Серед надмірної кількості нормативних актів, які регламентують досліджувані господарсько-правові відносини, слід виділити такі: Закон України «Про металобрухт» від 5 травня 1999 р. № 619-XIV; наказ Міністерства економічного розвитку та торгівлі України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності із заготівлі, переробки, металургійної переробки металобрухту кольорових і чорних металів» від 31 жовтня 2011 р. № 183; Роз'яснення Національного банку України «Про розрахунки за металобрухт» від 6 лютого 2001 р.; Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності із заготівлі, переробки, металургійної переробки металобрухту кольорових і чорних металів та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю)» від 26 жовтня 2011 р. № 1104; наказ Міністерства промислової політики «Про затвердження форми звітності щодо металургійної переробки металобрухту кольорових металів та Інструкції щодо її заповнення» від 2 серпня 2004 р. № 380; наказ Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду «Про затвердження Правил безпеки при заготівлі і переробці брухту та відходів чорних і кольорових металів» від 29 липня 2009 р. № 119; Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо впорядкування підприємницької діяльності, пов'язаної з брухтом та відходами чорних і кольорових металів» від 14 листопада 1997 р. № 1262; Постанова Кабінету

Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок реалізації металобрухту, утвореного у військових формуваннях» від 13 грудня 1999 р. № 2287; наказ Міністерства економічного розвитку та торгівлі України «Про затвердження Порядку контролю за додержанням Ліцензійних умов провадження господарської діяльності із заготівлі, переробки, металургійної переробки металобрухту кольорових і чорних металів» від 16 грудня 2011 р. № 350; наказ Держстандарту України про затвердження ДСТУ 4121-2002 «Метали чорні вторинні. Загальні технічні умови» від 30 вересня 2002 р. № 516; наказ Держспоживстандарту України про затвердження ДСТУ 3211:2009/ГОСТ 1639:2009 «Брухт і відходи кольорових металів і сплавів. Загальні технічні умови» від 5 жовтня 2009 р. № 357.

Як бачимо, перелічені нормативно-правові акти потребують систематизації. На наш погляд, раціональним вбачається об'єднання цих нормативних актів у єдиному Законі України «Про металобрухт» з відповідною структуризацією Закону на розділи. Цей крок буде безумовно ефективним для модернізації та вдосконалення системи господарсько-правового забезпечення використання металобрухту.

Господарсько-правовий механізм здійснення операцій із металобрухтом, будучи єдиною системою, передбачає сукупність таких елементів:

1. Суб'єкти господарської діяльності. Маються на увазі безпосередні учасники відносин обороту брухту — фізичні особи та суб'єкти господарювання.

2. Об'єкти господарських відносин. Під об'єктами в господарсько-правовому механізмі обороту брухту розуміємо конкретні операції з металобрухтом, визначені чинним законодавством. Згідно зі ст. 1 Закону України «Про металобрухт» [6], операції з металобрухтом — заготівля, переробка, металургійна переробка брухту чорних і кольорових металів.

3. Предмет обороту. Як предмет досліджуваних відносин виступає брухт чорних та кольорових металів. Згідно із законодавством металобрухт поділяється на промисловий та побутовий.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про металобрухт» суб'єктами господарсько-правових відносин в операціях з металобрухтом є:

1) власник металобрухту — юридична або фізична особа, яка володіє, користується і розпоряджається належним їй металобрухтом у межах, визначених законом;

2) спеціалізовані підприємства (суб'єкти господарювання всіх форм власності) — такі, які здійснюють операції з металобрухтом, мають у власності або закріплене за підприємствами на праві господарського відання вагове, брухтопереробне та вантажопідйомне обладнання, забезпечують згідно із

законодавством пожежну, вибухову, екологічну і радіаційну безпеку та отримали відповідні ліцензії;

3) спеціалізовані металургійні переробні підприємства — підприємства, які відповідають вимогам, що ставляться цим Законом до спеціалізованого підприємства, мають у власності виробниче обладнання, яке забезпечує технологію металургійної переробки металобрухту, пов'язану зі зміною структури металу, його хімічного складу відповідно до стандартів, та пройшли атестацію в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної промислової політики;

4) приймальний пункт спеціалізованого або спеціалізованого металургійного переробного підприємства — виробничий підрозділ спеціалізованого або спеціалізованого металургійного переробного підприємства, на базі якого проводяться операції із заготівлі та переробки металобрухту. Кожний приймальний пункт повинен мати вагове, брухтопереробне, вантажопідйомне обладнання, а також відповідну ділянку з твердим покриттям, площа якої визначається його виробничими потребами відповідно до Закону.

Вказаних суб'єктів умовно можна поділити на дві групи — заготівники металобрухту (суб'єкти господарювання) та власники металобрухту (ними можуть бути як фізичні особи, так і суб'єкти господарювання).

Заготівниками брухту відповідно до Закону України «Про металобрухт» можуть бути суб'єкти господарювання всіх форм власності. Відповідно залежно від можливості суб'єктів господарювання здійснювати металургійну переробку металобрухту, Законом виділяються 2 види спеціалізованих підприємств, це: спеціалізовані підприємства та спеціалізовані металургійні переробні підприємства. Також кожне спеціалізоване підприємство може мати виробничий підрозділ, а саме — приймальний пункт спеціалізованого або спеціалізованого металургійного переробного підприємства.

Як бачимо, реалізувати металобрухт можна виключно спеціалізованому підприємству чи його приймальному пункту. Господарська діяльність посередників законодавством не передбачена [3, с. 20].

На наш погляд, такий напрям регулювання є вагомим недоліком чинного законодавства. Заборона господарської діяльності звичайним заготівникам вторинної сировини зумовлює виникнення монополій та неформальних утворень у металургійному бізнесі. Якщо раніше заготівля брухту здійснювалася підприємствами системи «Вторсировина», то нині з'явилося багато інших суб'єктів господарювання, які значною мірою перебрали на себе функцію його збирання та підготовки [4, с. 33]. Як наслідок, оборот металобрухту відбувається не за законами ринку, а залежно від діяльності монополістів.

Також вказана проблема зумовлює розширення тіньового сектору обігу металобрухту, який у свою чергу постачає закуплений брухт спеціалізованим

підприємствам. Отже, вважається доцільним впровадити ще один вид суб'єктів господарювання в операціях з металобрухтом, а саме — приймальний пункт металобрухту, але як автономну одиницю на ринку сировини. Це дозволить зробити сектор обороту брухту більш прозорим та конкурентоспроможним, що у свою чергу зумовить підвищення інтенсивності заготівлі металобрухту, а також якості заготовленої сировини.

Вважаємо за доцільне підтримати розвиток малого та середнього підприємництва, оскільки нині заготівлею металобрухту мають право займатися лише спеціалізовані підприємства, які мають брухтопереробне обладнання, а також їх приймальні пункти.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про металобрухт» заготівля металобрухту — це діяльність, пов'язана зі збиранням, купівлею, зберіганням та реалізацією металобрухту юридичними або фізичними особами — суб'єктами господарювання, які здійснюють операції з металобрухтом.

Як бачимо, Законом не передбачається під час здійснення заготівлі металобрухту обов'язкова умова його наступної переробки. Тож виникає питання, чому заготівниками металобрухту відповідно до чинного законодавства можуть бути виключно спеціалізовані підприємства або їх приймальні пункти з брухтопереробним обладнанням? Ліцензійні умови для суб'єктів господарювання у досліджуваному секторі промисловості сприяють монополізації ринку. Отже, розширення спектру легальної господарської діяльності щодо заготівлі металобрухту дозволить залучити нових суб'єктів господарювання у сферу обороту металобрухту.

Впровадивши в систему механізму обороту металобрухту новий вид суб'єктів господарювання, який би займався виключно заготівлею та подальшою реалізацією металобрухту спеціалізованим підприємствам для переробки, без сумніву можна очікувати залучення більших об'ємів металобрухту в оборот, що на сьогодні є актуальним для України через виснаження металобондону.

Відповідно до Закону України «Про металобрухт» власник металобрухту — це юридична або фізична особа, яка володіє, користується і розпоряджається належним їй металобрухтом у межах, визначених законом. Також Законом диференціюється сукупність прав залежно від статусу учасника відносин.

Так, ліцензуванню не підлягає діяльність фізичних осіб, пов'язана із збиранням та реалізацією побутового брухту чорних та кольорових металів, а також діяльність фізичних осіб — суб'єктів господарювання і юридичних осіб, пов'язана із збиранням та реалізацією промислового брухту чорних та кольорових металів, який утворився в результаті їх діяльності.

Таким чином, фізичні особи мають право реалізовувати лише побутовий металобрухт. Вважаємо, що законодавче обмеження фізичних осіб щодо можливості збирання та реалізації промислового брухту не є цілком виправданим.

На практиці досить часто виникає ситуація, коли фізична особа є власником промислового металобрухту, який з'явився у нього на законних підставах. Відповідно до чинного законодавства фізична особа не має права реалізовувати його на приймальному пункті, що суперечить ч. 1 ст. 319 Цивільного кодексу України, згідно з якою власник володіє, користується, розпоряджається своїм майном на власний розсуд [8].

Тож актуальним є питання створення спеціальної процедури прийому промислового металобрухту від фізичних осіб, з метою недопущення потрапляння незаконно набутого брухту в оборот та одночасно забезпечити право на реалізацію промислового металобрухту фізичним особам, котрі володіють ним на законних підставах.

Тепер зупинимося безпосередньо на самій процедурі здійснення заготівлі та переробки металобрухту, що є об'єктом господарсько-правових відносин у механізмі обороту металобрухту.

Основним методом акумуляції металобрухту є функціонування пунктів прийому й обробки металобрухту від населення. На них металобрухт проходить стадію зважування, сортування і формування вагонорм, після чого металобрухт, зазвичай залізницею, відправляється на металургійні підприємства, де відбувається його переробка.

Взагалі металобрухт поділяють залежно від виду металу, який у відсотковому значенні переважає в його складі. Брухт і відходи кольорових металів та сплавів розподіляють залежно від найменування металів; за фізичними ознаками — на класи; за хімічним складом — на групи і марки сплавів; за показниками якості — на сорти. Вторинні чорні метали розподіляють за вмістом вуглецю — на два класи; за наявністю легуючих елементів — на дві категорії; за показниками якості — на 28 видів; за вмістом легуючих елементів — на 67 груп. У господарській діяльності, промисловості й торгівлі використовують літерні позначення видів і груп металобрухту, які введені ДСТУ 3211-95 (для брухту кольорових металів) та ДСТУ 4121-2002 (для брухту чорних металів) [1, с. 188].

Проте, на нашу думку, господарсько-правове забезпечення заготівлі металобрухту має прогалини щодо сортування металобрухту. Як свідчить практика, на приймальних пунктах сортування відбувається не належним чином, порівняно із зарубіжними країнами з власною металургійною промисловістю. Це зумовлює високий коефіцієнт засміченості та спричиняє значні втрати при

зберіганні, транспортуванні та переробці металобрухту. Недосконалість сортування першочергово пов'язана із застарілими технологіями на приймальних пунктах та відсутністю чіткого регулювання процесу нормативно-правовими актами.

Існує багато випадків, коли серед брухту трапляються вироби і деталі, придатні для прямого використання, — це запчастини, комплектуючі, інколи навіть без експлуатації. Таким чином, з України нерідко під видом металобрухту вивозиться практично готова металопродукція з чорних та кольорових металів [5, с. 75].

Останнім часом у світовій практиці з'явилися досить ефективні методи сортування й підготовки брухту, у тому числі автоматичні, і проводяться роботи з подальшого підвищення ефективності технологій сортування та підготовки брухту. Однією з найуживаніших технологій переробки амортизаційного брухту сьогодні є технологія його криогенної переробки, яка складається з операцій пакування, охолодження до температури, нижчої за мінус 140 °С, подрібнення, магнітної та електродинамічної сепарації.

В Україні така технологія використовується ще недостатньо; тут переважає ручне сортування на конвеєрах і столах за видами металів і сплавів. Такий метод вимагає великих затрат ручної праці, характеризується низьким рівнем продуктивності й ефективності сортування.

Актуальною проблемою щодо переробки амортизаційного брухту чорних металів, а також деяких видів відходів металообробки є видалення металевих покриттів (цинку, олова тощо). За кордоном уже розроблені та використовуються у практиці досить ефективні технології з видалення таких покриттів, при цьому матеріал покриття переробляється на товарний продукт для подальшого використання у виробництві. В Україні такі технології практично не застосовуються, незважаючи на те, що частка брухту і металовідходів з покриттями у загальній масі брухту зростає.

Аналогічна проблема чекає на нас і у сфері переробки металевої тари (різних бочок, консервних та інших бляшанок тощо), кількість якої дедалі зростає. У деяких країнах (США, Німеччина, Франція) міра утилізації цього виду брухту сягає 75 %. При цьому вилучається метал покриттів (олово, хром) з досить малими його втратами. Сьогодні в Україні при використанні такого виду брухту метал покриттів повністю втрачається.

Не використовується в Україні також і метал із залізобетонних конструкцій будівель і споруд, які закінчили свій строк експлуатації, хоча устаткування для вилучення такого брухту існує (віброінерційні дробарки) — воно було розроблене близько 20 років тому. Слід зазначити, що арматурна сталь, яка використовується в залізобетонних конструкціях, характеризується досить

високими якісними показниками і практично відомим хімічним складом, тому цей вид амортизаційного брухту є одним з найякісніших. Проте поки що він не використовується, а вивозиться «запакованим» у залізобетонних конструкціях на звалища (в 1 м³ залізобетонної конструкції «сховано» 15–20 кг арматурної сталі) [4, с. 35–36].

Світові тенденції в зміні динаміки структури металобрухту останніх років свідчать про зниження частки оборотного лому і відходів металообробки в загальному об'ємі металобрухту. Тенденції обумовлені технічним прогресом у сфері виробництва металопродукції та в галузях металообробки.

Також виникають проблеми при підготовці судового металобрухту. Великі судна розбирають інколи декілька років. В морських і річкових портах України утворилися значні об'єми судового металобрухту.

У переробці брухту і відходів металів головним завданням є їх комплексне сортування та переробка, котрі дозволяють максимально ефективно використовувати більшість перебуваючих у брухті кольорових та інших металів [5, с. 77–79].

Таким чином, вважається доцільним приступити до впровадження ефективних технологій підготовки і переробки металобрухту, враховуючи, що в майбутньому абсолютна та відносна кількість амортизаційного металобрухту буде збільшуватися, а структура його змінюватись (збільшується частка брухту від вибуваючих з експлуатації агрегатів та устаткування різних галузей промисловості, частка брухту суден, автомобільного брухту, різного побутового брухту).

Через відсутність ефективних технологій підготовки й переробки амортизаційного брухту в Україні його якість залишається низькою, отже, величина питомих витрат при використанні його у виробництві сталі є вищою, ніж у якісного брухту, вищими також є й витрати енергії та величина шкідливих пилогазових викидів [4, с. 36].

Згідно з п. 3.6 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності із заготівлі, переробки, металургійної переробки металобрухту кольорових і чорних металів, суб'єкт господарювання, що здійснює господарську діяльність із заготівлі, переробки, металургійної переробки металобрухту чорних металів, повинен виконувати вимоги ДСТУ 4121-2002 [7]. Фахівці підприємства повинні забезпечувати перевірку на вибухонебезпечність, проведення радіаційного контролю металобрухту тощо.

Вважаємо, що вимоги ДСТУ не повною мірою врегульовують порядок прийому металобрухту та підготовки до переробки. Існує прогалина права, оскільки законодавством не визначено порядок наступного сортування закупленого металобрухту з чіткими критеріями поділу на ті чи інші види

брухту. Це ускладнює подальшу переробку та імпліцитно позбавляє суб'єктів господарювання частини прибутку в силу нераціонального використання брухту.

Пропонується впровадити в господарсько-правове забезпечення заготівлі та переробки металобрухту чіткий механізм сортування, який не викликати-ме незручностей при його здійсненні. Повинні бути затверджені конкретні ознаки та критерії для сортування, що дозволить диференціювати наступну переробку брухту з використанням відповідного обладнання, а також досягти економії та підняття ефективності функціонування сектору обігу металобрухту.

На наш погляд, раціональним вважається викласти дефініцію «заготівля металобрухту» таким чином: це діяльність, пов'язана із збиранням або купівлею металобрухту, включаючи подальше сортування, зберігання та реалізацію металобрухту юридичними або фізичними особами — суб'єктами господарювання, які здійснюють операції з металобрухтом.

Зробивши акцент на обов'язковому сортуванні відповідно до міжнародних стандартів, ми зможемо досягти, по-перше, підняття якості металобрухту та його вартості на зовнішніх ринках, по-друге, здешевити переробку та виробництво металопродукції, по-третє, раціоналізувати переробку шляхом мінімізації втрат корисних елементів та сплавів під час переробки.

Висновки. Отже, основними напрямками модернізації господарсько-правового забезпечення у сфері заготівлі та переробки металобрухту є:

1) впровадження обов'язкового сортування із одночасним його затвердженням на законодавчому рівні шляхом створення спеціального розділу «Сортування металобрухту» з наступним визначенням сортів і видів металобрухту та конкретних критеріїв для його розмежування. Також встановлювати диференційовані ціни залежно від якості та інших характеристик сортів брухту відповідно до складності його переробки;

2) сектору заготівлі та переробки металобрухту безумовно необхідні кошти для впровадження нових технологій та комплексного оздоровлення галузі. Таким чином, актуальним залишається питання посилення інвестиційних процесів сектору для сприяння суб'єктам господарювання у впровадженні ефективних технологій сортування та переробки металобрухту;

3) вважається доцільним впровадження нового виду суб'єктів господарювання у сферу виключно для заготівлі металобрухту та його наступної реалізації для переробки або іншого використання, з метою виведення значної кількості підприємців із тіньового сектору. Це дозволить залучити значні об'єми брухту в оборот легальним способом, оскільки в містах та населених пунктах України, відповідно до Ліцензійних умов, фактично неможливо

створювати приймальні пункти металобрухту, в силу вимог до суб'єктів господарювання. Так, відповідно до п. 4.2 Ліцензійних умов територія, на якій буде здійснюватися господарська діяльність спеціалізованого підприємства, спеціалізованого металургійного переробного підприємства та їх приймальних пунктів із брухтом кольорових металів та їх сплавів, повинна бути не менше ніж 500 кв. метрів, а територія, на якій буде здійснюватися господарська діяльність із брухтом чорних металів та їх сплавів, — не менше ніж 1000 кв. метрів [7]. Отже, вважаємо, що впровадження нових суб'єктів господарювання підвищить інтенсивність обороту та об'єми заготівель металобрухту;

4) доцільним видається проведення систематизаційних законодавчих робіт з метою уніфікації нормативної бази. Надмірна кількість нормативно-правових актів зумовлює негативні результати регулювання та викликає труднощі у правозастосуванні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сисоєва В. Забезпечення порядку здійснення операцій з металобрухтом в Україні: організаційно-правові засади / В. Сисоєва // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. — 2012. — № 4. — С. 184–190.
2. Демидик В. Мини-заводы — одна из возможных стратегий модернизации металлургии Украины / В. Демидик // Процессы литья. — 2006. — № 4. — С. 103–108.
3. Трухина Т. Металлолом: не все так просто / Т. Трухина, Харченко // Баланс. — 2001. — № 4. — С. 20–27.
4. Мосейчук В. Про деякі проблеми заготівлі та використання брухту / В. Мосейчук // Економіка України. — 2003. — № 10. — С. 33–36.
5. Демидик В. О некоторых проблемах образования и переработки металлолома в Украине / В. Демидик, В. Мосейчук // Процессы литья. — 2001. — № 3. — С. 75–80.
6. Про металобрухт : Закон України від 05.05.1999 р. № 619-XIV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>.
7. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності із заготівлі, переробки, металургійної переробки металобрухту кольорових і чорних металів : наказ Міністерства економічного розвитку та торгівлі України від 31.10.2011 р. № 183 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1321-11>.
8. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : від 16.01.2003 р. № 435-IV. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

ЗАГОТОВКА И ПЕРЕРАБОТКА МЕТАЛЛОЛОМА: ХОЗЯЙСТВЕННО-ПРАВОВОЙ АСПЕКТ

Шимко А. Р.

Исследованы особенности хозяйственно-правового обеспечения заготовки и переработки металлолома. Выявлены недостатки действующего законодательства с последующим предложением путей устранения существующих проблем. Предложения базируются на анализе зарубежного опыта регулирования исследуемых хозяйственно-правовых отношений с учетом специфических свойств отечественного сектора оборота металлолома.

Ключевые слова: заготовка металлолома, переработка металлолома, регулирование оборота металлолома.

SCRAP METAL COLLECTION AND PROCESSING: ASPECTS OF ECONOMIC LAW

Shymko A. R.

The article contains analysis of the legal regulation of relationships during the collection and processing of the scrap metal. The shortcomings of the current legislation followed by proposing ways to eliminate the existing problems has been analyzed. Proposals are based on the analysis of foreign experience in regulating the study of economic and legal relationships with the specific properties of the domestic sector of turnover scrap.

Key words: scrap metal regulations, collection of scrap metal, processing of scrap metal.

УДК 349.42

ПРАВОВІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В УКРАЇНІ

О. В. Білінська, кандидат юридичних наук, суддя
Червонозаводський районний суд м. Харкова

Досліджено сутність правового забезпечення сталого розвитку сільських територій в Україні. Проаналізовано та узагальнено різні підходи щодо правового регулювання суспільних відносин сталого розвитку у вітчизняному аграрному секторі. Доведено, що створення правових передумов для стало-